

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

T R S T - 17. junija 1988 - Leto LX. - Štev. 12 - Petnajstdnevnik - Quindicinale - Abbon. postale - Gruppo II/70 - 500 lir

Glasuj

**Moč
doslednosti**

Resen opomin italijanskih volivcev: hitreje v korak s časom

Na upravnih volitvah 26. in 27. junija preusmerimo tok!

Majske upravne volitve pomenijo za KPI streznitveno klofuto. Partijsko državno vodstvo se je nemudoma sestalo, preučilo rezultate in sklenilo, da sproži v partijskem telesu široko razpravo o vzrokih poraza ter o poteh, ki peljejo iz doline. Podtajniku Occhetto je naročilo, naj v intervjuju za Unità članom in javnosti obrazloži poglede vodstva na volilni poraz ter njegove napotke za razpravo do rednega partijskega kongresa na začetku prihodnjega leta. Occhetto je opozoril, da terjajo težke razmere kar se da zbran in odgovoren preudarek. Potrebno je pogledati resničnosti naravnost v oči, brez prizanesljivosti;

bližnjic pri tem ni. To pa ne pomeni, da se moramo vsega na novo lotiti: kongres v Firencah in novembrsko zasedanje CK sta nakazala smer, v katero si moramo izkrciti pot na stvarnih političnih tleh. Ne smemo prezreti, da je KPI ena redkih komunističnih strank, ki so doslej znale z izvirno mislijo dohajati čas, se prilikovati spremembam v družbi ter širiti svoj vpliv.

To premoženje mora obroditi novo smer, novo komunistično partijo z lastno, izvirno vlogo v členoviti levici.

Razmerje sil na leviči se je premaknilo v korist socialistov. Toda prodor-

nost levice se v celoti ni povečala. KD na volitvah ni bila poražena. Tudi socialisti se morajo ob tem zamisliti. Naloga levice ni v tem, da se njeni posamezni oddelki preHITEVAJO in previrajo proti sredini političnega loka, temveč v tem, da se z združenimi močmi polasti političnega krmila. Odločilno bo, kakšen bo naš prispevek združenemu nastopu levice in vseh naprednih sil, pri čemer ne gre zanemarjati živahnega brstenja na katoliški levici.

Ne gre za to, kdo bo svojo uveljavil na leviči, temveč za to, ali bo združena levica znala svojo uveljaviti!

Ravel Kodrič

Rasizmu se ne gre čuditi skušajmo ga raje preprečiti

Rasizem je postal tema dneva. v Italiji in Franciji so z grozo ugotovili, da se rasizem oživlja in raste. V Trstu tega ne odkrivamo, ker ni bilo nikoli zakrito. Skopi Istrani, neumni Kabibi, pohlevni Furlani, da ne govorimo o "ščavih", so del tržaške "kulture". Trst, mesto znanosti, mitotelevropsko središče, stičišče kultur. Proglasili so ga za predhodnika bodočih evropskih mest kot mest starih; lahko bi ga mirno tudi razglasili za primer rasizma, kakršen bo čez nekaj let zajel evropska središča spričo mešanja narodov, ki je neizogibno. Naenkrat smo torej iz zaostalega in zanemarjenega obrobnege mesteca postali zanimiv primer za predvidevanje bodočnosti. Upajmo vsaj, da se bodo druga mesta na našem primeru naučila, čemu se morajo izogniti.

Najprej, da si ne smejo zakrivati oči pred resnico. Ko postane tradicionalno narodnostno mešano področje naenkrat "italianissimo", se napetost takorekoč hote ustvarja. Ko se ta cilj skuša doseči tako, da se načrtno vabi priseljence, domačine pa pošilja na delo v Ameriko in Avstralijo, se napetost že spremeni v sovraštvo. Ko se nato zapusti gospodarstvo svoji žalostni usodi in ustvari brezposelnost, je rasizmu pot odprta. Tistemu rasizmu, ki ni več racionalen in se ga zato racionalno ne more premagati. Ko nas namreč naši someščani obtožujejo, da jim jemljemo Slovenci delovna mesta, se ne zavedajo, da sami našega dela ne bi mogli

opravljati, ker je vezano na znanje jezika sosednje države in na stike z njo, ki so in, hočeš nočeš, bodo vedno bolj pogosti. Zapiranje narodov je danes nepojmljivo, gospodarsko in politično nemogoče. Ves svet je že tako povezan, da posamezna država ali skupnost ne more živeti sama zase. Pomislimo samo na vprašanja zaščite okolja, ali na preprečevanje vojnih spopadov, ki bi danes pomenili konec življenja na planetu.

In kot nekateri Tržačani ne razumejo, da imamo Slovenci v Italiji svoje mesto, ki jih nikakor ne ogroža, tako drugi "razviti" narodi ne razumejo, da jih prihod revnih Afričanov ali Azijcev v resnici prav malo prizadene. Koliko evropskih mladincev, ki so zrastle v izobilju in prepričanju, da so v vsem naj-naj, bi se oprijelo tistih najskromnejših del, ki so za človeka, ki se je od rojstva boril z lakoto, pravi blagoslov? Seveda, otroci teh priseljencev ne bodo več prodajali tepihov in plastičnih kipev po cestah. Toda, ali se to ni zgodilo tudi tridesetim milijonom Italijanov, ki so od začetka stoletja preplavili svet? In končno, ali ni ravno Evropa kolonizirala svet, se uveljavila nad domačini kot vladajoči razred, prinesla v te kraje svojo kulturo, jih vključila v svetovni gospodarski sistem in jim končno podarila zdravila, zaradi katerih je nastala demografska eksplozija?

Če bi se v široko kulturo evropskih narodov vneslo nekaj teh ele-

mentov, bi se morda preprečil nastanek rasističnih predsodkov, ki so resnično zaskrbljujoči. Toda koliko vedo mladi o tem? Kako jih na šolah učijo gledati na druge narode, vere, tradicije? Koliko jim o drugih posredujejo? Ni beseda kolonializem še vedno le ime za širjenje "kulture" med "divjaki"? Ni končno rasizem pravzaprav dobrodošel, ker preusmerja pozornost ljudi s pravih vzrokov njihovih problemov? Ni v Trstu obtoževanje Slovencev, da odnašamo delovna mesta, način, da se prikrije splošno nezanimanje za usodo mesta in grozljivo izgubo delovnih mest v zadnjih letih? Temu je z rasizmom vedno bilo tako. Zbudil se je vedno v težkih gospodarskih trenutkih, drugi in različni so pa bili grešni kozli. Ponovno moramo ugotoviti, da je slavna evropska kultura kratkovidna, da ima zelo slab zgodovinski spomin, vsaj kar zadeva kulturo množic, ki je tudi edina resnična kultura, saj odloča o naši bodočnosti kot zbor volivcev in kot javno mnenje. Tu se pa spet vračam na vprašanje hotenosti teh pojavov. Kdor ima v svojih rokah sredstva za ustvarjanje javnega mnenja, masovne medije, o njihovi vsebini nedvomno zelo natančno, zgodovinsko odloča. Zato ni treba, da se čudimo nad rasizmom in da ga zanikamo, bolje bi bilo, da poiščemo krivce za njegov nastanek.

tč

Levica išče nove odgovore na probleme današnjega sveta

Katere lastnosti najbolj ceniš v človeku?

Kot se odgovori na druga vprašanja oblikujejo počasi, zelo premišljeno in z nenavadnim razglabljanjem, je odgovor na to vprašanje takojšen in odločen: Doslednost, iskrenost in dostojanstveno držo!

Kdor pozna Miloša Budina, bo te plemenite lastnosti takoj povezal najprej z njim samim. Te lastnosti izkazuje in potrjuje že leta. Najprej kot profesor slovenščine in zgodovine na slovenskih višjih srednjih šolah, kjer poučuje od leta 1974 in kjer si je med mladimi študirajočimi rodovi pridobil zaslužen ugled in veliko priljubljenost. Pa tudi kot slovenski voditelj Komunistične partije Italije, v kateri je od leta 1972 in v kateri so mu poverili pomembne in zahtevne funkcije. Tre-

Miloš Budin
DEŽELA (3)

nutno je član pokrajinskega in deželnega tajništva stranke ter predsednik slovenske deželne komisije KPI. In ne nazadnje kot javni upravitelj. Že pri 25. letu starosti je bil izvoljen za občinskega odbornika v rodnem Zgoniku, kjer so mu leta 1985 poverili najodgovornejšo župansko funkcijo. Do lani je bil tudi dolgo let predsednik Kraške gorske skupnosti in jo vodil z izjemno doslednostjo, poštenostjo in dostojanstvom.

Pred njim so sedaj nove zahtevne preizkušnje. Kot človeku, ki je od mladih nog odločno in prepričano stal na najbolj izpostavljenih okopih številnih bitk za uveljavitev slovenske narodne skupnosti v Italiji ter za uveljavitev delovnega človeka sta mu vodstvo stranke in njena baza zaupali kandi-

daturo za deželnega svetovalca. Da bi našim bralcem in volilcem bolje osvetlili njegov lik, njegovo doseganje dragoceno delo ter njegovo misel, smo ga povabili na razgovor ter ga za začetek najprej vprašali, kako pravzaprav usklajuje tri tako zahtevne posle, kot so profesorsko, politično in upravno delo.

Tako, da mi skoraj ne ostane časa za osebno življenje, kar ni "zdravo". Odgovornosti bo treba nekoliko razredčiti, ker mi je do tega, da čimbolje opravim dodeljene naloge.

Odkod in zakaj te tri izbire?

Vsa tri področja dela me privlačijo: na vseh treh moraš stalno preverjati svoje znanje in svojo voljo v stiku z večjim številom ljudi in imaš veliko zadoščenje, kadar pride do uspehov, ker so skupni.

Kdaj in kako se je pravzaprav izoblikovala tvoja politična zavest?

Odraščal sem v manjšini, ki je itak borbeno nastrojena, in v vasi oziroma v občini, ki ima sorazmerno bogato tradicijo angažiranosti v demokratičnem boju. V tem okviru me je tudi značaj usmerjal v javno angažiranost in leta 1968 sem s svojim uporniškim duhom stopil v kontestatorsko gibanje. Ker smatram politiko za resno stvar, sem po krajšem obdobju aktivnosti v kontestatorski organizaciji "Matija Gubec" stopil v KPI.

Zakaj si se odločil za KPI, medtem ko so se mnogi opredelili drugače?

Večina »gubcev« se je opredelila za KPI, ker je ta stranka najbolj popolno tolmačila naše želje, naša razpoloženja in naše ideje. Eden od razlogov naše angažiranosti je bilo na primer slovensko vprašanje in kmalu smo spoznali, da ga najbolj odprto, dosledno in hkrati najbolj perspektivno obravnava KPI.

Ker smo že pri revolucionarnem letu 68, o katerem je letos, ob 20. obletnici, toliko govora, kaj je ostalo od takratnega vrenja, zlasti od »Matije Gubca« v tebi in v širši skupnosti?

V širši skupnosti predvsem nekaj ljudi, ki so oziroma smo angažirani za javno stvar. V meni pa spomin na lepa leta zagnanosti, številna poznanstva in tovarštva. Najožja trajajo še vedno, tako da imam večkrat občutek, da delamo nekdanji »gubci«, ki smo danes v KPI ali v SKGZ, z istim borbenim razpoloženjem.

In vendar prevladuje mnenje, da se je v mnogih precejšen del takratne borbenosti izgubil po poti...

Izgubil se je v tistih, ki so takrat jemali kontestacijo kot modo, ki so bili vključeni v kontestacijo zaradi momenta, ne pa zaradi resničnega prepričanja in izbire. Pri tistih, ki smo ostali aktivno v politiki na levi, se je zagnanost spremenila v treznost.

Kaj pa se je v splošnem spremenilo v družbeni zavesti po letu 68?

Tisto vrenje in razpoloženje sta bili enkratni. Spodneslo je veliko tabujev. Močno se je zamajala vloga avtoritarnosti v družbi. Gibanje je prineslo spoznanje, da revolucija ni za vogalom in da so za spremembo in demokratizacijo družbe potrebne velika strategija, vztrajnost, potrpežljivost in veliko vsakodnevnega dela. Pa tudi spoznanje, da ne gre vsega obstoječega enostavno vreči v koš.

Kot šolnik si zelo blizu današnji mladini, ki z razliko od takratne generacije kaže znake precejšnje zbežanosti in iskanja same sebe. Kakšni so tvoji vtisi?

Današnja mladina ima na žalost handycap, ker študira z zavestjo, da je možnosti za ustrezno zaposlitev zelo malo. To žal vpliva na njeno šolsko prizadevnost in tudi na družbeno angažiranost, čeprav se zdi to paradoksalno.

Tudi kriza ideologij ter iskanja novih vrednot vodijo v precejšnjo razcepljenost ter v individualizem. Je šola danes sposobna sanirati te pojave?

Velika protislovja, ki jih prinaša s seboj današnji »elektronski« razvoj sveta vodijo res marsikdaj v individualizem, v pasiven odpor. Res pa je tudi, da se v zadnjem času širi med mladimi solidarnost in občutljivost za velike probleme in protislovja današnjega sveta, kot so ekologija, vprašanja miru, razoroževanja in sodelovanja na pravični osnovi med razvitim in nerazvitim svetom. Šola v Italiji za tem zaostaja, ker ji država posveča premalo pozornosti in pušča, da se razkraja.

Kaj pa meniš v tem okviru o specifični vlogi in učinkovitosti slovenske zamejske šole?

V splošnem je položaj naše šole enak vsedržavnemu. Razkrojenost je pri nas sicer manjša, ker nas spodbuja zavest manjšinske skupnosti. Zato odigrava naša šola pomembno vlogo.

(nadaljevanje na 4. strani)

V nedeljo so imeli v borovem gozdiču v Mačkoljah 17. srečanje slovenskih planincev iz obmejnih pokrajin.

(nadaljevanje s 3. strani)

To pa nas ne sme zadovoljiti. Prizadevati si moramo za avtonomijo naše šole, a hkrati za nujne šolske reforme v Italiji, kjer oblast zanemarja javno šolstvo in daje preveč prostora privatnemu, ki pa si ga lahko privoščijo samo premožnejši.

Kot župan in predsednik KGS si pridobil nedvomno veliko izkušenj. Katera spoznanja so ti bila v dosedANJI upravno politični karieri najbolj dragocena?

V teh letih se je v meni utrdilo prepričanje, da ne smeš vnaprej ponujati kompromisov. Tudi oblasti, ki so formalno nad tabo, te bolj spoštujejo, če si pokončen in dosleden v svojih zahtevah. To se je najbolj pokazalo v velikih in dolгих bitkah za avtocesto, za padriški raziskovalni center in sinhrotron, ko je bilo treba uveljavljati pravice našega teritorija in naših ljudi. Nikoli ne bi dosegli tega, kar smo, če se ne bi postavljali dostojanstveno in ponosno, a vendar brez osornosti in nadutosti.

Kaj pa je bilo takega, česar ne bi ponovil?

Ne bi rad ostal več kot dve mandatni dobi na nekem odgovornem mestu. Kot predsednik KGS sem bil zamenjan v primernem trenutku. Če si preveč časa na odgovornem mestu, ti gre oblast pod kožo.

Kako si predstavljaš vlogo deželnega svetovalca v sedanjem političnem trenutku?

Vsekakor mislim, da bi si moral slovenski deželni svetovalec prizadevati, da bi slovenska manjšina, ki predstavlja danes izredno živahen in ustvarjalen sestavni del deželne družbe, tako na gospodarskem, kot na družbenem, kulturnem in intelektualnem področju, našla svoje primerno mesto oz. priznanje v vseh deželnih zakonih, kjer je pač to mogoče in prav.

Pri tem mislim tudi na razne zakone, ki navidezno nimajo neposredne zveze z manjšino, ki pa bi morali priznavati njeno vlogo subjekta oz. nosilca posebnih interesov. Pri vsem tem gre seveda samo nadaljevati delo, ki so ga v preteklih letih zastavili svetovalci Iskra, Bratina in drugi tovariši.

Deželna skupščina bo v prihodnje poklicana, da odloča o vprašanjih, ki zadevajo zaščito manjšine. Kakšen je tvoj pristop do tega vprašanja?

Upati je, da bo do tega čimprej prišlo oz. da bo čimprej odobren zakon o obmejnih območjih, ki vsebuje tudi poseben člen o finančni podpori kulturnim dejavnostim naše manjšine. Upravljanje tega bo, kot kaže, zaupano deželi. To bo gotovo zahtevalo veliko pozornost slovenske manjšine in seveda predstavnikov v deželnem svetu. Isto velja tudi za zakon o globalni zaščiti. Nepojmljivo pa bi bilo, da bi naša narodna skupnost ne igrala pri tem vloge subjekta in da bi o tem odločali mimo nje. Mislim sicer, da si takšne predrznosti ne upa več nihče.

In vendar so še primeri takšne predrznosti...

Recimo sinhrotron! Toda upoštevajmo, da se tista bitka še ni zaključila. In upoštevajmo tudi dejstvo, da smo si v tej zvezi znali kot manjšina vendarle izboriti svojo vlogo. Biasutija ni bilo nikoli prej na nobenem srečanju s Slovenci.

Problem sinhrotrona nam priključuje zavest tudi problem dvoumnega odnosa mesto-podeželje oz. odnosa med industrijskim razvojem in ohranjanjem narodnih in kulturnih značilnosti ter ekologije.

Ekologija je eden temeljnih problemov današnjega in jutrišnjega sveta. Mi smo ob vsakem koraku postavljene pred lažno alternativo ali gospodarski napredek ali zaščita narave, okolja itd. Mislim, da je bistvo ekološkega boja v izpodbijanju tega lažnega postavljanja stvari. V našem primeru se oblasti recimo zanimajo samo za sinhrotron in se niso nájmanj potrudile, da bi ta načrt uskladile s potrebami narave in naše skupnosti. Tako je drugod v svetu, kjer logika kapitala enostavno ne prenese zanjo zaviralnih interesov narave.

Kaj misliš o velikih spodbudnih premikih v odnosih med svetovnima vele-silama?

V to smer mora svet, če želi mirno prihodnost. Edino v tej smeri bomo lahko odpravili velike razlike med razvitim in nerazvitim svetom in tudi rešili resne gospodarske probleme industrijaliziranega sveta. Izredno občutljivost za takšno politiko je pokazalo sedanje sovjetsko vodstvo z Gorbačovom na čelu.

Kaj pa meniš o dejstvu, da se na naši krajevni ravni skoraj nič ne premakne v smeri sožitja in večjega zблиževanja med tu živečima narodnostnima skupnostima?

Z graditvijo poštenega sožitja pri nas bi lahko bili zgled za politiko zблиževanja in sodelovanja, ki je danes nujna v svetu. Žal pa nacionalizem in volilne špekulacije, ki mu dajejo potuho, zavirajo v naših krajih takšno politiko.

(nadaljevanje na 5. strani)

Dolinska sekcija KPI

organizira

festival Unità in Dela

od 30. junija do 3. julija

Iz programa:

ČETRTEK - Kobal in Verč: Oprosti, ne juriš?

PETEK - Bodočnost mladih, okrogla miza

SOBOTA - igre brez meja

NEDELJA - košarka JADRAN-POLJANKA (Pula)

Vsaki dan ples, koncerti, dobre jedi in pijača

(nadaljevanje s 4. strani)

Misliš, da je kakšna pomanjkljivost v tem smislu tudi v nas samih, v naši manjšini?

Prav gotovo. Premajhne so na primer možnosti za učinkovito enotno nastopanje, ker sodelujeta tako PSI kot SSK v sistemu oblasti; posledica tega je, da je del manjšine prej v podrejenem položaju kot v položaju subjekta. Vendar pa gre zavrtni težnje, ki se pojavljajo v sedanjem času med Slovenci, težnje, da bi naprtili krivdo za neurejen položaj predvsem nam samim. S takšno kritiko bi hoteli nekateri med nami zablesteti, s tem bi si radi skovali politični kapital, toda za manjšino bi se politično nič ne spremenilo na boljše. Vprašanje je, kako razširiti število demokratičnih in nam naklonjenih ljudi in ne kako razširiti število etiket znotraj že obstoječe demokratične »fronte«.

Kako bi odgovoril mestnemu kolegi Staffierju, ki nas vztrajno imenuje »s'ciavi«?

Kot bivšemu pilotu bi rekel, da kdor visoko leta res zelo nizko pade, kot županu bi rekel, da smo Slovenci bili in bomo ostali kljub njegovi neotesanosti, kot človeku pa se mi ne zdi vredno, da bi mu sploh odgovarjal.

Kaj najbolj ceniš v človeku?

Doslednost, iskrenost, dostojanstveno držo.

Kaj pa najbolj preziraš?

Hinavščino in svetohlinstvo.

Kaj misliš o krizi levice in o trenutnih težavah (tudi volilnih) KPI?

Živimo v času velikih družbeno gospodarskih sprememb takoimenovane tretje industrijske in tehnološke revolucije. Levica išče nove primerne odgovore na velike probleme današnjega in jutrišnjega sveta, kot so ekologija, brezposelnost, ženska enakopravnost, ohranjanje duhovne kulture za človeka itd., ker nima receptov v svojih klasičnih teoretikih. Vsekakor bo te odgovore lahko našla samo levica. Najmanjšo politično

krizo doživljajo tiste stranke, ki jim je edina skrb ohranitev oblasti, ki jo že imajo ali pa jo iščejo, ne da bi skrbele za resnične reforme družbe. Takšen je trenutno primer italijanske socialistične stranke.

Katera so še tvoja zanimanja mimo službenih in upravno političnih obveznosti in kako preživljaš prosti čas, kolikor ti ga seveda preostane?

V majhnih odrezkih časa se ne da preko površnosti. Rad bi imel več časa za branje, za zgodovinske raziskave, za šport in konec koncev tudi za delo na vrtu.

V karikaturah in v satiričnih skečih te predstavljajo kot osvajalca ženskih src. Kako sprejemaš to oznako?

Z določeno mero nečimrnosti.

S katerim političnim voditeljem bi želel, da bi te primerjali?

Me je premalo, da bi me lahko primerjali s kakšnim znanim voditeljem.

zapis NC

Nekaj misli iz programov za rajonske svete

SV. IVAN — LONJER —
PODLONJER

Upravičena želja vsega prebivalstva je, da lahko dostojno živi v svojem mestu in svojem okraju. Toda to je mogoče le, če se mesto pošteno upravlja in pri tem upošteva skupne interese prebivalstva, zgodovinske, kulturne in ambientalne značilnosti svojega ozemlja.

Naš rajon, kot drugi obrobni mestni okraji, nujno potrebuje **reorganizacijo osnovnih uslug**: avtobusne povezave in promet, higiena, zdravstvo in socialne službe, šola in kultura, rekreacija in šport, zaščita okolja.

Kljub zmanjšanju števila prebivalstva je naš rajon v zadnjih letih doživel divjo urbanizacijo, ki jo spremlja zapuščenost zgodovinskih jeder in nezanimanje za resnične potrebe stanovalcev. Ti se morajo prilagoditi uslugam, namesto da bi bilo obratno. Če hočemo obrniti ta odnos, moramo najprej izraziti naše potrebe, ki izhajajo iz razčlenitve prebivalstva po starosti, socialnem položaju in kulturni identiteti.

Vsekakor je nujno treba rešiti vprašanje prometa, obnovitve šolskih in zdravstvenih struktur, posebno tistih za najmlajše (1116 otrok do 14. leta) in ostarele (4263 prebivalcev nad 60-im letom starosti). Kulturne in rekreacijske ustanove so pri nas dejansko odsotne, kot tudi skrb za lepe okolje.

Zapuščenost bivše psihiatrične bolnišnice je prava sramota, če upoštevamo koliko dejavnosti bi tu lahko našlo svoje mesto: polifunkcionalni

socialni center, zdravstvene službe, park in igrišča. Pri vsem tem komunisti zahtevamo, da ostane razmerje med parkom in pozidanimi površinami nespremenjeno.

Zamude pri zgraditvi bazena so jasen dokaz upravne nesposobnosti, nedoslednosti, pomanjkanja politične volje, neupoštevanja potreb krajevnega prebivalstva. Toda sam bazen je nedvomno premalo. Rajon, ki šteje 12.913 stanovalcev, nujno potrebuje **center za razne športne dejavnosti**, ki naj bo vsem dostopen po svojih cenah in ne bo omejen na agonistične dejavnosti. Kljub pomanjkanju prostorov so obstoječi objekti, med temi predvsem šolske telovadnice, prema-

lo uporabljeni. Rajonski svet bi si moral prevzeti vlogo koordinatorja za te dejavnosti v dogovoru s privatnimi lastniki in javnimi upravami.

Med osnovnimi pravicami prebivalcev je zaščita svojega zdravja, za to je pa potrebno najprej, da spozna **podatke o onesnaževanju in načrte uprave za njegovo omejevanje**. Oboje so dosedanje uprave opravljale skrajno površno. Okrepitev teh uslug je med prvimi cilji komunistov.

Naj še opozorimo na neustreznost smetarske službe, nezadostno skrb in pomanjkljivo vzgojo prebivalstva o ločenem nabiranju odpadnih materialov in njihovi ponovni uporabi.

(nadaljevanje na 6. strani)

Anamarija Kralj-Kalc
OBČINA (3)

Boris Kobal
OBČINA (27)

(nadaljevanje s 5. strani)

VZHODNI KRAS

Izkušnje vzhodnokraškega rajonskega sveta, v katerem smo komunistični svetovalci imeli relativno večino in od leta 1985 tudi predsedniško mesto, je dokazala, da je mogoče upravljati ob sodelovanju občanov.

V tem času smo obširno dokumentirali probleme tega področja in jih pregledali s posameznimi odborniki ter predstavniki pristojnih ustanov, kot tudi s silami, ki delujejo na teritoriju.

Če zavzetost komunističnih svetovalcev ni obrodila konkretnih sadov, gre to pripisati sledečim dejavnikom:

1. Pomanjkljivi politični volji upravne večine na občinski ravni, da bi sodelovala z decentraliziranimi ustanovami. **STRANKE VEČINE SO DEJANSKO ZAVRAČALE SODELOVANJE PREBIVALSTVA.**

2. Občinski odbori, ki so si v vseh teh letih sledili **NISO HOTELI REŠITI VPRAŠANJA SOŽITJA MED TU ŽIVEČIMA NARODOMA.** Ta nesposobnost je povzročila tudi upravni zastoj.

3. Popolno pomanjkanje pozornosti do potrebe vzhodnega Krasa. **VEČINSKE STRANKE SO KRAS IMELE ZA PODROČJE, KI NAJ SLUŽI POTREBAM MESTA.**

KAJ PREDLAGAMO KOMUNISTI?

Najprej zahtevamo, naj deželna uprava izpelje obljubljeno **KONFERENCO O TERITORIJU.** Nadalje obsojamo pomanjkanje načrtov in programov, ki bi zagotovili zaščito kraškega ozemlja in spoštovanje njegovih etničnih, kulturnih, gospodarskih in zgodovinskih značilnosti.

ZAHTEVAMO KONEC DIVJE IZRABE TERITORIJA.

ZAHTEVAMO DOSTOJNO UREDITEV SPOMENIKOV ŽRTVAM FAŠIZMA.

ULICE IN TRGI NAŠIH VASI NAJ NOSIJO LEDINSKA IMENA IN IMENA OSEBNOSTI SLOVENSKE KULTURE IN ZGODOVINE.

OBCESTNI NAPISI MORAJO BITI DVOJEZIČNI.

Na področju vzhodnega Krasa je dolga vrsta odprtih problemov, ki jih je kot rečeno rajonski svet obširno dokumentiral. Čas je, da se jih občinska uprava in dugi pristojni organi resnično lotijo!

ZAHODNI KRAS

V dosedanjem rajonskem svetu smo komunisti imeli relativno večino, šest svetovalcev in predsednika. Na zahodnem Krasu (Križ, Prosek, Kontovel) smo torej najmočnejša stranka, ki je dala v rajonskem svetu pobudo za čimširše sodelovanje zastopanih političnih sil in vso mandatno dobo delala v korist celotne krajevne skupnosti.

V desetih letih vodenja smo se komunisti prepričali, da je rajonski svet koristen in lahko doseže zadovoljive uspehe v korist prebivalstva, če enotno nastopa pri občinski upravi. Da bodo naše tri vasi, ki so po **zaslugi rajonskega sveta končno dobile regulacijske načrte**, sodobno urejene in da bo zaščiten njihova narodna in krajinska značilnost, se bomo komunisti v novem rajonskem svetu zavzeli:

Za čimprejšnjo zgraditev kanalizacije na Proseku (načrti so že izdelani) in v Križu ter za dograditev kanalizacije na Kontovelu.

Za ureditev vaških cest in poti, zelenic in zadostnih parkirišč, za napeljavo električnih in telefonskih vodov pod zemljo, kot je to predvideno v regulacijskih načrtih.

Za napeljavo plina za vse tri vasi.

Za ureditev ljudskega vrta z otroškim igriščem pri «lipah» v Križu in prostora okrog mlake na Kontovelu. Zadevni načrti so že izdelani.

Za razširitev enosmerne ceste v dvosmerno od cerkvice na Kontovelu do spomenika padlim na Proseku, da se razbremeni sedanji avtomobilski promet skozi središče Proseka. Finansiranje del je predvideno za prihodnje leto.

Za postavitev nove, sodobne javne razsvetljave v Križu in na Kontovelu ter še v nekaterih delih Proseka.

Za čimprejšnjo ustanovitev sodobnega sedeža zdravstvenega okraja na Proseku, ki bi služil prebivalstvu vasi zahodnega Krasa in zgoniške občine.

Da bo občinska uprava poskrbela za učinkovito smetarsko službo in ostale javne storitve, ki so še vedno zelo pomanjkljive.

Komunistični svetovalci **bomo še naprej budno skrbeli za zaščito okolja in narave** od kraške planote do morja. V zadnjih šestih letih smo z delom v rajonskem svetu **preprečili gradnjo turističnega centra pod Križem**, kjer je

Ravel Kodrič
OBČINA (28)

Nives Košuta
POKRAJINA

grozilo uničenje velike površine zelenega kriškega brega. Nastopili smo **proti načrtovani gradnji novega stadiona pri Proseku**, kjer bi uničili več kot 100 tisoč kv.m. proseške gmajne, skupno z upravitelji zgoniške občine smo **preprečili, da bi za gradnjo nove avtoceste pobrali še večje površine zasebne ali jusarske zemlje in preprečili, da bi občinska uprava prodala ali dala v najem zasebnikom velike jusarske površine.**

Na zahtevo rajonskega sveta je občina končno posodobila upravni center na Proseku, postavila terminal za takojšnjo izdajanje anagrafskih dokumentov, ni pa še nadomestila slovenskega uradnika, ki se je nedavno upokojil in ki je uradoval v kriškem uradu.

Še naprej bomo komunistični svetovalci v rajonskem svetu delali za **spoštovanje in uveljavitev slovenskega jezika na vseh ravneh javne uprave, za uzakonitev vseh naših narodnostnih pravic ter za sodelovanje in sožitje med tu živečim prebivalstvom slovenskega in italijanskega jezika.**

Zaključni shod ob volilni kampanji KPI v Trstu

V petek, 24. julija ob 18. uri na trgu Unità

Govorili bodo: Nico Costa, Perla Lusa, Miloš Budin,

ACHILLE OCCHETTO

Jadranovi košarkarji so pred kratkim sklenili letošnjo sezono

Uspeh pod zaščitnim znakom

Minil je skoraj mesec dni, odkar so košarkarji Jadrana, v drugi tekmi končnice B-2 lige za napredovanje v elitno B ligo, klonili pred »milijardersko« postavo Ferrare in se tako poslovili od svojih navijačev v velikem slogu in z dvignjeno glavo.

Če posežemo nekoliko nazaj v čas, v pripravljalnno obdobje in v zgodnjo jesen, se takoj spomnimo, da so si pri Jadranu že tedaj zastavili uvrstitev v playoff kot primarni cilj, čeprav si je takrat verjetno marsikdo mislil, da bo to težko izvedljivo.

V letu, ko so se pri Jadranu morali odpovedati doprinosu Guliča, Lokarja in Žerjala, je marsikdo podvomil v realne možnosti »modrih bojevnikov« za poseg v vrh prvenstva, tudi ker je bila predlanska sezona vse prej kot navdušujoča in dalo se je sklepati, da bo situacija, brez treh standardnih igralcev na poziciji beka, ne ravno rožnata. Kot znano, se je v ekipo vrnil Klavdij Starc, kateremu

nihče ne more oporekati vrhunskih kvalitet, vendar zaskrbljujoče je bilo dejstvo, da gre Jadran v prvenstvo z enim samim res izkušenim playmakerjem, z novim centrom Banellom in z mladima Corsijem in Persijem v vlogi rezervnih bekov, za katera pa je predstavljalo igranje v B - 2 ligi popolno novost in precejšnji kvalitetni skok, tako da je bila prava neznanka, kako bo moštvo reagiralo v taki sestavi.

No, kljub negotovosti v začetku in kljub nekaterim spodrslijajem so jadrancovi arhivirali letošnjo sezono kot zelo uspešno, tudi ob upoštevanju dejstva, da ni bilo hujših poškodb in da so bili ključni igralci vedno v ustreznih formi takrat, ko je bilo to pomembno.

Tudi v dodatnih srečanjih playoff so Brumnovi varovanci zaigrali prav suvereno v prvi seriji s San Donajem, ko so Venete na njihovem igrišču dobesedno nadkrilili. S Ferraro pa so

klonili po dveh srečanjih, v katerih so tekmece vedno prisilili na prekomerno naprežanje. V Trstu so naši npr. izgubili zaradi zelo slabe igre v prvem delu. In še tako se jim je uspeh na lastnem igrišču izmuznil za las.

Obračun letošnje sezone je torej več kot pozitiven, predvsem če za trenutek vzporedimo Jadran in Ferraro, ki je zmagovalec letošnjega prvenstva. V Ferrari so pred sezono vložili v to prvenstvo res makroskopske vsote. Sami so potrdili, da so za sestavo ekipe potrosili več kot milijardo lir in da bi vse, kar bi bilo izpod napredovanja zanje bilo strašen neuspeh. Jadran pa je v letu, ko se je »na papirju« zdelo, da je najbolj ranljiv, obnovil sijaj izpred štirih let, ko se je po večletni uvrstitvi v playoff končno le prebil v B ligo.

Letošnja sezona je že preteklost in misliti bo treba na bodočnost.

Na posvetu o bodočih smernicah slovenske košarke, ki je pred nedavnim potekal v openskem Prosvetnem domu, so prav Jadranovi košarkarji s svojim trenerjem glasno povedali, da niso še zadovoljni in zadovoljeni s tem, kar so dosegli v vseh teh letih, da niso še iztrosili vsega svojega potenciala in da so trdno prepričani, da lahko še rastejo v kakovostnem smislu. Zato so tudi apelirali na vse prisotne košarkarske delavce, trenerje in gospodarstvenike, da poskrbijo za dokončno in trajno urejenost razmer, zato da bi naša košarka prerasla sedanje okvire, Jadran pa se povzpela na še višjo raven.

Lepo bi bilo, da bi vsi različni dejavniki znotraj naše košarke prisluhnili temu glasu.

PRIDEŠ DO ŠESTDESETIH-
PA TE
ODLOŽIJO
V KOT.

TA JE LEPA.
MENE SO
PRI
SEDEMNAJSTIH!

Slovenski kandidati na komunističnih listah

DEŽELA

Budin Miloš (3)
Giuliano Adami (4)
Ravel Kodrič (8)
Igor Pauletti (12)

TRŽAŠKA POKRAJINA

Nives Košuta (kraško volilno okrožje)
Mitja Race (Sveti Ivan)
Žarko Hrvatič (Trst XIV)
Pavel Fonda (Trst XIII)

TRŽAŠKA OBČINA

Anamarija Kalc (3)
Ravel Kodrič (28)
Boris Kobal (27)
Sonja Pečar (7)
Tomaž Ban (8)
Albert Ciuk (11)
Pierina Furlan (22)
Paolo Raseni (41)
Dario Škabar (47)
Slavoljub Štoka (51)
Sergio Toncich (54)
Marta Verginella (57) (neodvisna)

RAJONSKI SVETI

Zahodni Kras

Slavoljub Štoka
Bogdan Bogatec
Klavdij Černjava

Sergij Husu
Alojz Kapun
Dušan Križman
Corrado Menucci
Vasilij Micheli
Zofija Sedmak
Stojan Sossi (neodvisen)
Angel Tenze
Vladimir Tence (neodvisen)
Silvano Terčič
Mara Verša

Vzhodni Kras

Anamarija Kalc
Marčelo Ciuk
Albert Ciuk
Tatjana Ciuk
Enio Covacio
Pierina Furlan
Darko Gregori
Oskar Gregori
Silvester Gregori
Dolfi Guglielmi Wilhelm
Aleksander Calzi
Mauro Kralj
Rada Sossi Lakovič

Stara Mitnica

Silvij Kobal
Sergij Toncich

Kjadin-Rocol

Sonja Lorenzi Michelazzi
Zoja Poropat Grahonja

Te dni slavi 75. rojstni dan tovarišica

Slava Čebulec - Katra

Iskreno ji čestitajo tovariši iz
openske sekcije in tržaške federacije KPI

Rojan-Greta-Barkovlje

Giuditta Giraldi
Demetrio Pertot
Irmengarda Schojer por. Starec
(neodvisna)
Mario Uršič

Sveti Ivan

Igor Canciani
Jagoda Kjuder
Rada Zergol
Edoardo Cernigoj
Chiara Švara
Fabio Ruzzier
Fiorella Godnič Miniussi

Sveta Ana-Naselje Sv. Sergija

Iolanda Micheli vd. Guštinčič
(neodvisna)
Peter Cerkevnic
Segio Cernigoj
Majda Kodrič
Sergio Zampieri

Sveti Jakob

Alenka Dobrila
(neodvisna)

Škedenj

Marija Furlan Kneipp
Žarko Hrvatič
Daniele Korošec
Igor Pauletti
Rosa Počkar
Armida Zobec Valentinis

Kolonja-Škorklja

Vera Žužek De Walderstein
Bruna Zorzini Spetič
Cesare Uršič

Novo Mesto-Nova Mitnica

Paolo Raseni

